

16.11.2020

Asia/5

§ 779

V 25.11.2020, Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite eriarvoisuuden ja ilmastonmuutoksen torjunnan ottamisesta keskiöön koronakriisin jälkihoidossa

HEL 2020-005563 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Vasemmistoliiton ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään uusi kappale kappaleen 26 jälkeen:

”Kaupunginvaltuusto edellyttää suunnittelemaan, miten etätekniiikan hyödyntämistä voi jatkaa koronakriisin jälkeen matkustamisen tarpeen vähentämiseksi.”

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään uusi kappale kappaleen 9 jälkeen:

”Palautumisen suunnitelma tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Samalla kaupunginhallitukselle esitetään tämänhetkiseen tilannetietoon perustuva kattava arvio siitä, minkä verran koronakriisin välittömät ja välilliset vaikutukset ovat lisänneet eri palveluiden tarvetta.”

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 9

Fatim Diarra, Veronika Honkasalo, Mikko Kiesiläinen, Marcus Rantala,

16.11.2020

Asia/5

Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hyväksyi Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 6 - 9.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite VAS/ Vuorjoki, Eriarvoisuuden ja ilmastonmuutoksen torjunta keskiöön koronaviruksen jälkihoidossa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Vasemmistoliiton ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää 22.4.2020 tekemässään ryhmäaloitteessa, että koronapandemian jälkeisessä ajassa tarvitaan toimia, joiden painopisteinä ovat toisaalta eriarvoisuuden torjuntaan ja toisaalta ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvät tavoitteet. Aloite on tämän asiakohdan liitteenä 1.

Aloitteessa todetaan koronaviruksen hoitotoimenpiteistä seuraavan ihmillisiä ja taloudellisia ongelmia, joiden hoitamiseen tarvitaan jälkihoito-ohjelma. Koronan haavoittuville ryhmille aiheuttamia vaikutuksia tulee erityisesti selvittää. Epidemian taloudellisen taakan kohdistumisesta tulee huolehtia oikeudenmukaisuudesta. Pandemian rajoitustoimet vaikuttavat vähentävästi hiilidioksidipäästöihin, ja jälkihoito-ohjelmassa tulee hyödyntää kokemuksia tilanteesta ilmastopäästöjen pysyväksi vähentämiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa koronapandemiasta aiheutuneen maailmanlaajuisesti erittäin vakavia terveydellisiä, sosiaalisia ja taloudellisia haasteita. Näiden kielteisten vaikutusten torjumiseksi ja yhteiskunnan

toiminnan uudelleenrakentamista silmällä pitäen käynnistettiin toimet keväällä 2020 kaikilla kaupungin toimialoilla ja koko konsernissa. Jo maaliskuussa tehtiin pandemian torjunnan kannalta tärkeitä päätöksiä kaupunginvaltuustossa ja kaupunginhallituksessa.

Toimenpiteitä palautumisen tukemiseksi on koordinoitu keskitetysti kaupungin johtoryhmässä sekä osin kriisijohtamismallin mukaisessa kaupungin korona-koordinaatioryhmässä. Helsingin koronakriisistä palautumisen valmistelu käynnistyi huhtikuussa 2020 ja palautumisen strategisia valintoja on esitelty kaupunginhallitukselle 14.5.2020. Tällöin on todettu, että kaupungin strategiaan perustuvan palautumisen toimenpano tapahtuu pääosin osana kaupungin normaalia toimintaa, edellyttäen samalla tiivistä yhteistyötä. Osa keskeisimmistä toimenpiteistä todettiin tarkoituksenmukaiseksi toteuttaa kaupunkiyhteisinä, kaupunginkanslian strategiaosaston koordinoimina kokonaisuuksina.

Koronapandemian torjumisen rinnalla käynnistynyt palautumisen suunnittelu vastaa kaikilta keskeisiltä osiltaan ryhmäaloitteessa esitettyä jälkihoito-ohjelmaa. Siinä vaikutuksia seurataan ja toimenpiteitä toteutetaan toisaalta noin puolen vuoden, toisaalta 1 – 4 vuoden aikajänteellä. Palautuminen kiihdyttää eri palveluiden integraatiota ja lisää palvelumuotoilun käyttöä tietopohjaisen toimintojen uudistumisen edistämiseksi.

Palautumiseen on kerätty tilanne- ja suunnittelutietoa kaikilta toimialoilta, liikelaitoksilta ja myös alueellisilta ja valtion viranomaisilta. Tiedon hankinnassa ja prosessoinnissa on tehty yhteistyötä myös korkeakoulujen ja muiden yhteisöjen kanssa. Pandemian jatkumiseen ja rajoitustoimien jatkumiseen liittyvät epävarmuudet pakottavat päivittämään palautumisen toimenpiteiden yksityiskohtia tarpeen mukaan.

Palautumisen suunnittelua on jatkettu syksyllä 2020 sekä kohdistettujen toimenpiteiden osalta että vuoden 2021 talousarvion laadinnan yhtenä keskeisenä lähtökohtana. Perustana olevat palautumisen suunnitteluperiaatteet tukevat joustavaa ja ajankohtaisiin painopisteisiin keskittyvää lähestymistapaa.

Eriarvoisuuden torjunta

Kaupunki toteuttaa kriisitilanteessa ja sen jälkeen johdonmukaisesti strategiaansa ja tekee sen mahdollisuuksien mukaan normaalitilanteen organisaatiota ja resursseja käyttäen. Toimivaltaiset viranomaiset vastaavat tässäkin kriisitilanteessa niin koulujen oppimistilanteiden seuraamisesta ja oppijoiden hyvinvoinnin tukemisesta, mielenterveyspalveluiden tarpeen seurannasta ja palveluiden ylläpidosta, kansalaisten huono-osaisuuden lisääntymisen torjumisesta eri keinoin ja muista

aloitteessa esille nostetuista tärkeistä kysymyksistä ja palveluiden haasteista.

Toimialoilla on tunnistettu riskejä monien kansalaisryhmien osalta. Lapsiperheisiin, nuoriin aikuisiin, ikääntyneisiin sekä vieraskielisiin ja ulkomaalaistaustaisiin kansalaisiin on koronatilanteessa kohdistunut monia erilaisia haasteita ja uhkia. Sekä kaupungin eri alueiden että eri väestöryhmien eriytymiskehityksen torjunta on tässä tilanteessa keskeinen tavoite. Helsingin palautumisen suunnittelussa on kolmen teeman (kaupunkilaisten aktiivisuus ja luottamus; yritysten ja yrittäjyyden vauhdittaminen; uudistuva ja kestävä kaupunkiorganisaatio) alle koottu kaupungin toimialojen ja eri organisaatioiden toimenpiteitä, jotka vastaavat laajasti koronakriisin esille nostamiin haasteisiin ja suuntaavat resursseja vaikuttaviin toimiin.

Esimerkiksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tunnistettu koronakriisin seurauksena syntynyt oppimisvaje, johon ovat vaikuttaneet monet tekijät eri koulutusmuodoissa. Kaupunginhallituksen käsittelyyn tullessa talousarvioehdotuksessa lasten ja nuorten hyvinvointia vahvistetaan tarjoamalla maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille. Lisäksi myönteiseen erityiskohteluun osoitetaan määrärahoja. Edelleen peruskoulunsa päättävälle nuorille järjestetään jatkokoulutuspaikka koulutustakuun avulla. Kaupunkistrategian yksi kärkihanke, Mukana-ohjelma, keskittyy eriarvoisuuden vähentämiseen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn.

Sosiaali- ja terveystoimessa kiinnitetään palautumisen näkökulmasta huomiota syntyneen hoito- ja palveluvelan hallittuun purkamiseen, palveluketjujen kehittämiseen ja muun muassa digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Eniten koronapandemiasta ovat kärsineet haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset, ja heihin kohdistetaan erityistä huomiota eri palveluissa. Koronapandemian mahdollisesti jatkuessa pitkään varaudutaan lisääntyvään akuutin tuen järjestämiseen ja myös täydentävän toimeentulotuen tarpeen kasvuun.

Vuoden 2021 alussa käynnistyväksi suunniteltu työllisyyden kuntakoikeilu tekee Helsingille mahdolliseksi saada aiempaa tarkempi tietopohja kaupungissa vallitsevasta työllisyystilanteesta ja myös osoittaa vastuun työllisyystoimien hoitamisesta ja toimenpiteiden suuntaamisesta. Koronan kriisivaiheessa tehdyt rajoitustoimet ja kysynnän aleneminen ovat vaikuttaneet kielteisesti erityisesti Helsingissä tärkeisiin palvelulinkeihin.

Palautumistoimenpiteiden kautta kaupunki pyrkii minimoimaan pandemiasta seuranneet välittömät vaikutukset ja lisäksi ehkäisemään taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, joita syntyy pitemmällä aikajänteellä.

Palautumisen onnistumista ajatellen on päästävä lähivuosina taloudellisen kasvun uralle.

Palautumisen suunnittelussa kriisin sukupuolivaikutuksiin ja lapsiin kohdistuviin vaikutuksiin on välttämätöntä kiinnittää huomiota.

Myös kaupunkikonsernin työntekijöiden hyvinvoinnista on kannettu huolta koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen jatkuessa, ja työsuojelullisia sekä kannustavia toimia tullaan jatkamaan tarvittavan ajan.

Kaikilla toimialoilla on koronan seurauksena otettu merkittävä loikka digitaalisten palvelujen käytön lisäämisessä. Toimialat tekevät tarkempia linjauksia mm. etätyön mahdollisuuksien lisääntymisestä eri palveluissa toimintasuunnitelmissaan. Lisääntynyt etätyöskentely korostaa hyvän esihenkilötyön merkitystä.

Koronasta aiheutuneiden talouden ja tuotannon häiriöihin on vastattu mm. tarjoamalla yrityksille maksuajan pidennyksiä ja tilavuokria on tarkistettu markkinatilanteen häiriön takia. Yksinyrittäjien tuen haku- ja maksatusmenettely luotiin nopeasti huhtikuussa, ja haettuja tukia maksettiin lähes 8000 yrittäjälle noin 14 miljoonaa euroa 30.9.2020 päättyneen hakuajan puitteissa.

Kaupunki kehittää yrityksille kohdistettua hautomotoimintaa sekä kiertoalouteen liittyvää liiketoimintaa. Tavoitteena on tukea vastavalmistuneiden työllistymistä ja yrittäjyyttä.

Helsingin vuoden 2021 talousarvion valmistelua on jouduttu tekemään poikkeuksellisten olojen vallitessa. Kaupunginvaltuusto kävi 17.6.2020 aloitteen jättämisen jälkeen lähetekeskustelun vuoden 2021 talousarvion valmistelua koskien. Tässä yhteydessä valtuusto antoi suuntaviivoja palautumisen taloudellisiin edellytyksiin ja toiminnallisiin painotuksiin. Ryhmäaloitteessa esitetyt näkökohdat tulivat tätä kautta valmistelun piiriin.

Pormestarin talousarvioehdotus vuodelle 2021 on laadittu painottaen koronakriisin vaikutuksia.

Ilmastopäästöjen vähentäminen

Kaupunginhallitus pitää kannatettavana, että koronapandemian aikana syntyneitä pitkäaikaisvaikutuksia ympäristöön selvitetään alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti ja että kaupungin toimialat mahdollisuuksien mukaan ovat aktiivisia ja osallistuvat tutkimus- ja selvityshankkeisiin, joista voidaan saada arvokasta tietoa poikkeuksellisen tilanteen vaikutuksista toimintaympäristöön.

Aloitteessa esitetään muun muassa Helsingin ilmanlaadun pandemia-aikaisten muutosten selvittämistä, joka on Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY:n) tehtäväalueeseen kuuluva asia. Kaupungin ilmastotavoitteiden kannalta on perusteltua, että kaupunkiympäristön toimiala ryhtyy toimiin yhdessä HSY:n kanssa aloitteessa kuvattujen vaikutusten selvittämiseksi.

Koronapandemian vaikutuksia liikennemuotojen välisiin osuuksiin on seurattu kaupunkiympäristön toimialalla. Tietoa tullaan hyödyntämään liikennejärjestelmän jatkuvasti käynnissä olevassa tarkastelussa. Kaupunkiliikenteen kestävyys on suunnittelussa tärkeä näkökohta. Koronakriisillä on muun muassa ollut ainakin tilapäisesti alentava vaikutus joukkoliikenteen käyttäjämääriin etätyöskentelyn ja monien elinkeinoalojen toiminnan voimakkaan supistumisen seurauksena. Sen sijaan yksityisautoilun volyyymi on lähes koronaa edeltävällä tasolla.

Tarkasteltava ajanjakso on liian lyhyt, jotta vielä kyettäisiin tekemään ilmastonmuutokseen kytkeytyviä päätelmiä liikenteen kehityksestä. Kaupunki pyrkii palautumisen suunnittelussa takaisin kohti kriisiä edeltänyttä normaalitilannetta ja kehityskuvaa, ja liikenteen kokonaisjärjestelmään liittyvät mahdolliset uudet tavoitteet tulevat keskusteluun uuden valtuustokauden strategiasta käynnistyvässä valmistelussa vuonna 2021.

Helsinki julisti ilmastohätätilan 25.9.2020 kaupunginvaltuuston hyväksyttyä 23.9.2020 tätä koskevan ehdotuksen. Julistuksessa todetaan, että Helsinki haluaa olla maailman johtavia kaupunkeja ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa. Tavoitteena on vuoteen 2035 mennessä vähentää päästöjä 80 prosenttia vuoden 1990 tasosta.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ryhmäaloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä, ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite VAS/ Vuorjoki, Eriarvoisuuden ja ilmastonmuutoksen torjunta keskiöön koronaviruksen jälkihoidossa

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

16.11.2020

Asia/5

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.11.2020 § 734

HEL 2020-005563 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

09.11.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi